

עין שמיטת
נר מצוה

קא א ב מ"י פ"ב מ"ג
שמיטה ה"י סמג
ענין סג ט"ש"ע י"ד פ"י
לא ספיק ד'
קא א ב מ"י פ"א מ"ג
א סמג ט"ש"ע י"ד
י"ד פ"א מ"ג ספיק ה'
קא א ב מ"י פ"א מ"ג
סמג ט"ש"ע י"ד
פ"א מ"ג ספיק ה'

רבינו גרשום

שליש האב גמי כי קא
נפקא חיותא כלומר נשחט
שליש והגרים שלישי
ושחט שלישי: שמיטה
השמיטה כספיק. כלומר
בספיק הוה של תורה
שמיטה (שמיטה) אין
שחט אלא שן אחד
במקום זה וכן שחט
במקום זה כן שמיטה
אמינה שוה ומפורשת
אמינה כשרה: דילמא
במקום שמיטה: כלומר הא
דאמינה שמיטה העשרה
במקום כשרה שהכל
היה במקום שמיטה אבל
היבא והגרים כלפי הראש
לעלה משפטי כובע לא
מזיק אמר רבנן: ודע
שחט במקום נקב מהו
כלומר שחט בו נקב כבנה
ושחט ודוקא: עליו: שחט
ופגע בנקב. שנקב היה
במקום שמיטה: השוחט מן
הצדדן שחטו כשרה.
כלומר שחטו: הסימנין
לדא הצואר ושחטן
שמיטה כשרה: המולק
מן הצדדן וכו'. כלומר
דעיה של מליקה דשבור
מפרקת בלא רוב כשר עד
שגבע לסימנין וחולקין
בסימנין: השוחט מן
העורף שחטו פסולה.
כלומר שחטו כשרה: שחט
מולק שחטו: הצואר כשר
שגבע לסימנין ואחרי
שחטו שחטו פסולה:
אלימא שחט פסח אחרי
הראש כנדר הפנים זהו
עורף. מול עורפו זהו
הצואר אחרי כנדר הגרון:
אלא מאי עורף מול
עורף. כלומר (מהוא)
עורף דקמני השוחט מן
העורף שחטו פסולה
המולק מן העורף מליקה
כשרה מול עורף והכי
קאמר השוחט מול עורף
זהו צואר מאחורי כנדר
הגרון שחטן פסוקת
ואחרי הסימנים שחטו
פסולה המולק כשרה ערפו
מליקה כשרה: איכא
דאמר אף מחזור. כלומר
עיקר מליקה בלא חזות
פסחים אלא שחט פסוקת
בלא רוב כשר ואם רוצה
אף מחזור לסימנין לאחורי
העורף ומולק בלא חזות
מפרקת ואיכא דאמר דוקא
מחזור אבל שבור מפרקת
עד שגבע לסימנין לא
כשרה לזה: אלא ש"מ אף
מחזור ובלא מחזור ערפו
מליקה אלא שבור מפרקת
בלא רוב כשר עד שגבע
לסימנין ומתניתין בירא
הדר כלומר ומתניתין
דקמני כשר במליקה
פסול בשמיטה בירא
הדר אלא שבור מפרקת
וכנדר ופסול בשמיטה

ימ:

שחט במקום נקב מהו. תימה פשיטא דכשרה מדי דהוה אחי
קנה פגום וגמרו וי"ל דלא נקטיה אלא משום דנעבי למיעבי
אחרימי: **ושחט** ופגע בו נקב מהו אמר ר"ה שרפה. ולא דמי
לשחט שלם והגרים שלם ושחט שלם דכשרה לרבי יהודה גופיה
דהתם שלא במקום שמיטה אלא שחט
במקום נקב עדיף טפי לפי שהוא
נמקום שמיטה מהגרים שלם ושחט
שלם הריב"ז: **השוחט** מן
הצדדן. מניין למימר דוקא דיעבד
ואפי' החזיר סימנין גזירה אטו לא
החזיר ובקוטרם לא פירש כן:

מסתברא כמאן דאמר אף
מחזור. תימה דלא

הוה ליה למימר מתקבלה דהא
חיותא גמורה היא מתתני' למ"ד
מחזור דוקא ויש לומר דלמחלה פליגי
אכל לכולי עלמא דיעבד כשרה
כל ענין ולהכי קאמר מתקבלה
דמולק מן העורף משמע דקין
מליקה למחלה שהיא מן העורף:
לא

מהו א"ל שחטו פסולה שחט במקום נקב מהו א"ל שחטו כשרה שחט
ופגע בו נקב מהו א"ל שחטו פסולה אול רבי אבא אמר קמיה דר' אלעזר
אול ר"א אמר קמיה דר' יוחנן א"ל מאי שנא א"ל שחט במקום נקב נעשה
כמי ששחט עובר כוכבים וגמר ישראל שחט ופגע בו נקב נעשה כמי
ששחט ישראל וגמר עובר כוכבים קרי עליה עובר כוכבים עובר כוכבים
אמר רבא שפיר קרי עליה עובר כוכבים עובר כוכבים בשלמא התם מדרהו
ליה לישראל למשחט רובא ולא שחט כי נפקא חיותא בידא עובר כוכבים
קא נפקא: אלא הכא מכדי משחט שחט מה לי במקום נקב מה לי פגע בו
נקב: **מתני'** יהושע מן הצדדן שחטו כשרה המולק מן הצדדן מליקה
פסולה השוחט מן העורף שחטו פסולה המולק מן העורף מליקה כשרה
השוחט מן הצואר שחטו כשרה המולק מן הצואר מליקה פסולה ישכל
העורף כשר למליקה וכל הצואר כשר לשחט נמצא כשר בשחט
פסול במליקה כשר במליקה פסול בשחט: **גמ'** מאי עורף אלימא עורף
ממש מאי אריא שחט אפילו מולק גמי יממול ערפו אמר רחמנא ולא
ערפו אלא מאי עורף ממול עורף כדקתני סיפא כל העורף כשר למליקה
מנהני מילי דתנו רבנן ממול ערפו מול הרואה את העורף וכן הוא אומר
יהוה יושב ממולי ואומר יכי פנו אלי עורף ולא פנים מאי ואומר וכי
תימא עורף גופיה לא ידעינן היכא דנדע מול ידיה היכא תא שמע כי
פנו אלי עורף ולא פנים ככלל דעורף להדי פנים אמרי ר' חייא מצות
מליקה מחזור סימנים לאחורי העורף ומולק איכא דאמרי אף מחזור ואיכא
דאמרי מחזור דוקא ומסתברא כמאן דאמר אף מחזור כמאן דאמרי
השוחט מן העורף שחטו פסולה המולק מן העורף מליקה כשרה

כוכבים פסולה: **מדכס** ליה לישראל למשחט רובא. תימה הקנה שלם לפניו: **ולא שחט**. אלא חזי
נפקא והוה ליה קנה שלם וכי אחא עובד כוכבים בתרה דמי כמאן דעביד כולה דהא חיותא בידה נפקא: **אלא הכא**. דשחט ופגע בנקב:
מכדי משחט. שחט כשרה ויהי חזקתה כשרה והכי שחט לפניו מה לי במקום נקב כי:
מתני' השוחט מן הצדדן. לר' הוה: **שחטו כשרה**. ואפי' למחלה גמי. ואידי דנעבי למחלה מן הצדדן א' מנה גמי
השוחט דיעבד: **המולק מן הצדדן מליקה פסולה**. דמליקה כמי ויחזקא הן ממול ערפו דהיינו מאחורי: **השוחט מן העורף**. ממול העורף
מוקי לה בגמרא כלומר מאחורי הצואר: **שחטו פסולה**. ובגמרא ג' מוקמינן לה בשלא החזיר הסימנין אחורי העורף אלא חתך המפרקת
עד שהגיע לסימנין וקודם שהגיע לסימנין נטרפה כשצירת המפרקת ואפי' דמליקה כשרה התם הוא דכולה מחלילה ועד סוף הוי
מן המליקה והוי כשאר שחט שנקב את הוושט מעט מעט עד שגמרת שמיטה (א' אלא שחט מן העורף כיון דשמיטה לאו הכי גמרי
לא הוי שצירת המפרקת מן השמיטה ואיטרפא לה והשוחט מן הצדדן דקמני רשאי אפי' בדלא אהדר דהא מישחט סימנין שפיר
קודם חצית מפרקת: **המולק מן העורף**. ותתך כשר ומפרקת עד שהגיע לסימנין: **מליקה כשרה**. דזו היא מצות מליקה למחלה
וכתנינא לקמן (דף כא.) דכתיב חתך שדרה ומפרקת כלא רוב כשר עד שגמיר ליושט או לקנה כו'. ואידי דמנה השוחט
מן העורף פסולה דאפי' דיעבד מנה גמי המולק דיעבד: **השוחט מן הצואר**. תחת הגרון קרי צואר והיא דרך רוב השמיטות:
וכל העורף. כל מול העורף: **גמ'** אי נימא עורף ממש. מה שיש מן העורף אחורי הפסוקת קרי עורף כדליף לקמן בספיקו להדי פנים כנגד
פנים: **כדקתני סיפא** **וכל העורף כשר למליקה**. ואי עורף ממש מאי כל העורף והכי דבר מועט הוא אלא ש"מ מול
עורף קאמר שהוא ארוך: **והוא יושב ממולי**. אלא כל היכא דכמי מול לאו עליו ממש הוא אלא כדליק דהא לאו עליו ממש
הוי יושב אלא כדליקו שהיה בלוק רואה אותם: **עורף ולא פנים**. מדכתיב עורף ולא פנים אפי' שחט אפי' עורף ולא צואר
דהיינו גרון ש"מ עורף דקרא לאו כנגד הגרון הוא אלא כנגד הפנים ומול הרואה את העורף הוי כנגד הגרון: **מאי ואומר**. לא נפקא ליה
שפיר מוהוא יושב ממולי ומנהי קרא בתרא לא משמע דעורף דקרא לאו עורף ממש הוא עורף ממש הוא דהא קרא לא משמע כל אלא במקום עורף
היכא: **ומשני הכי קאמר וי' סימא**. כלומר אם תאמר השחט דלמדת אדקרא היינו רואה את העורף אכתי לא ידעינן עורף מאי ניהו דנדע
מול ידיה היכא: **מחזור סימנין כו'**. וחזקת הסימנין לנדן ולקמיה מוהי ד'ולא מתנתנין: **אף מחזור**. מלמנו למולק שדרה ומפרקת
אכולה תחלה עד שגמיר לסימנין ואם החזיר הסימנין ומלקן לנדן אף זו היא מצותה: **ואיכא דאמרי דוקא מחזור**. ואם לא החזיר אלא חתך
השדרה (א' פסולה: **ומסתברא כמ' ד**. דכני ר' חייא אף מחזור אמרו דאי דוקא מחזור אמרו הוא ממני' חיותא דקמני השוחט מן העורף כו':
ואי

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

מסורת הש"ס

(6) ולקמן ג' א' (5) ולקמן
קא: (4) (5) ופירוש זה, א'
(7) ופירוש זה, א' סמג ט"ש"ע
גמי רבי חייא יהודה וחזקת
שחט: (8) (9) סמג ט"ש"ע
שמיטה: (10) פירוש ר' יוחנן
וה"ה: (11) פירוש ר' יוחנן

תורה אור השלם

1. והביא אתם אל הבית
והקריב את אשר
לחטאת ראשונה וקילק
את ראשו ממול ערפו
ולא יבדיל: ויקרא ה' ה
וישחט מלאכים אל
בלעם בן בעור פתורה
אשר על הנקרא ארץ בני
עמו לקרא לו לאמר
הנה עם קנא מצריכם
הנה כסה את עין הארץ
(והוא יושב ממולי)
במדבר כב ה'
אמרי לעץ אבי
אתה ולאבן את ילדתי
כי קנו אלי ערף ולא
פנים ובעת רצחתי אומרי
קמנו ודושינו:
וימרו ב כו

הגהות מהר"ב
רנשבורג

(א) גמי פירוש כדכר נמקס:

מוסף רש"י

שחטו מפורשת. מנהל
ונכח דהיינו במקום אחד
(לקמן ג' א' מול הרואה
את העורף. והוא חזקת
כל אחורי הצואר ויחזקא
ה' ח.)

שיטה מקובצת

(6) ואידי דנעבי למחלה
המולק מן העורף מליקה
מליקה פסולה תנא גמי:
(3) והשוחט מן הצדדן
דקמני רשאי כשרה ואפי'
ברלא אחר משום דהא
משחט סימנים: (3) וכי
תימא כלומר אם תאמר
השחט דאמרת דמול דקרא
היינו רואה: (7) ולקמיה
מוהי לזה פסוקת: (8) אף
מחזור מצותו למולק
שדרה ומפרקת שלו תחלה
עד: (1) ואם לא החזיר
אלא חתך השדרה תחלה
פסולה:

